

Instrumente/ tehnici de lucru specifice pentru dezvoltarea de abilități emoționale, consilierea socială și vocațională adaptate la nevoile de servicii psiho-sociale de sprijin ale preșcolarilor/ elevilor din grupul țintă

Analizând situația copiilor cu părinți plecați, se constată necesitatea identificării la aceștia a modului în care se raportează la sine și la ceilalți, care este relația lor cu părinții și cu societatea. O mai bună cunoaștere de sine îi poate ajuta să identifice modele de comportament în societate, la care să se raporteze și în funcție de care să își pună în evidență dorințele și aspirațiile, inclusiv cele care sunt legate de orientarea școlară și vocațională. Motiv pentru care se recomandă instrumente psihologice din categoria inventarelor de interese, așa cum este Chestionarul de Interese Holland.

TEORIA PERSONALITĂȚII A LUI JOHN HOLLAND

Teoria personalității a lui John Holland este, la ora actuală, una din teoriile care stârnește un deosebit interes în lumea psihologilor din acest domeniu de activitate. Holland consideră că alegerile vocaționale constituie o exprimare a personalității, iar mediile de muncă, la fel ca și personalitățile umane, pot fi structurate în categorii bine determinate și definite. El afirmă următoarele:

- alegerea ocupației reprezintă o expresie a personalității;
- inventarele de interese sunt inventare ale personalității;
- stereotipurile vocaționale au implicații psihologice și înțelesuri sociologice;
- membrii unui același domeniu de activitate au personalități similare, precum și istorii similare ale dezvoltării personalității;
- indivizii unui grup vocațional, având personalități similare, vor răspunde, în multe situații și la multe probleme, în mod similar, punându-și amprenta asupra mediului de muncă, dându-i acestuia anumite caracteristici;
- satisfacția vocațională, stabilitatea și realizarea în profesie depind de congruența dintre propria personalitate și mediul în care lucrează.

John Holland ajunge la următoarele concluzii:

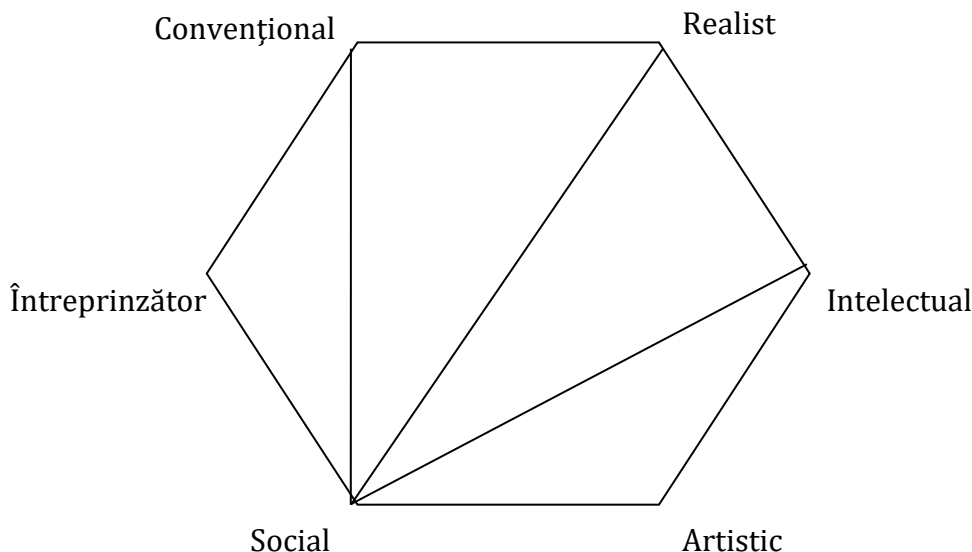
- în cultura noastră, majoritatea oamenilor pot fi împărțiți în șase tipuri de personalitate: **realist, intelectual, social, convențional, întreprinzător și artistic;**
- mediile de muncă pot fi grupate și ele în șase categorii/tipuri: realist, intelectual, social, convențional, întreprinzător și artistic;
- oamenii caută medii și vocații care să le permită să-și exercite deprinderile și aptitudinile, să-și exprime atitudinile și valorile, să rezolve probleme sau să joace roluri agreabile și să le ocolească pe cele dezagreabile;
- comportamentul unei persoane poate fi explicat prin interacțiunea personalității sale cu mediul înconjurător.

Prezentăm, în cele ce urmează, cele șase tipuri de personalitate:

1. **Tipul realist (motor)** – îi plac activități care impun forță fizică, este agresiv, are o organizare motorie bună, nu are deprinderi verbale și interpersonale, preferă să rezolve problemele concrete și nu pe cele abstracte, este nesociabil. Preferințele sale se îndreaptă spre acele activități care nu solicită manipularea ordonată și sistematică a obiectelor, instrumentelor, mașinilor. Achiziționează competențe manuale în domeniul mecanic, agricol, tehnic. Îi displac activitățile sociale și educaționale. Exemple de ocupații: topograf, mecanic.
2. **Tipul intelectual (investigativ)** este orientat în sarcină, gândește problemele, încearcă să înțeleagă și să organizeze lumea, îi plac sarcinile ambigue și activitățile intracceptive; este orientat spre abstract. Preferințele sale se canalizează spre acele activități care implică investigații creative a fenomenelor fizice, biologice și culturale. Achiziționează competențe științifice și matematice. Îi displac activitățile persuasive, sociale și repetitive. Exemple de ocupații: chimist, fizician.
3. **Tipul artistic (estetic)** preferă relaționarea personală indirectă, printr-o autoexprimare proprie mediului artistic. Preferințele sale sunt axate pe activitățile nestructurate care presupun manipularea materialelor pentru a crea forme artistice noi. Achiziționează competențe artistice în domeniul muzical, lingvistic, artelor plastice, literar. Îi displac activitățile ordonate, sistematizate, administrative, de afaceri. Exemple de ocupații: pictor, scriitor.

4. **Tipul social (de susținere)** alege roluri de predare și terapeutice; îi plac lucrurile sigure, are deprinderi verbale și interpersonale; este orientat social; acceptă impulsurile feminine. Preferințele sale se îndreaptă spre acele activități care implică informarea, pregătirea, dezvoltarea, grija pentru alte persoane. Achiziționează competențe în stabilirea unei bune relaționări cu alte persoane. Îi displac activitățile manuale și tehnice care presupun utilizarea de materiale și/sau mașini/unelte de lucru. Exemple de ocupații: asistent social, consilier de orientarea carierei.
5. **Tipul întreprinzător (persuasiv)** preferă utilizarea deprinderilor sale verbale în situații care-i furnizează ocazii de vânzare, de dominare, de a conduce pe alții. Preferă acele activități în care solicită alte persoane pentru atingerea scopurilor sale organizatorice sau financiare. Achiziționează competențe de lider, de persuasiune, de relaționare interpersonală. Exemple de ocupații: vânzător, manager.
6. **Tipul convențional (conformist)** are o structură verbală formală, preferă activitățile în care să utilizeze cifrele; alege rolurile de subordonat; își realizează scopurile prin conformism; este loial puterii. Preferă activitățile care solicită manipulări ordonate și sistematizate a datelor, organizând informațiile scrise și pe cele numerice pentru atingerea scopurilor sale organizaționale sau financiare. Îi displac activitățile nestructurate, nesistematizate și artistice. Exemple de ocupații: contabil, funcționar.

John Holland face o transpunere grafică a celor șase tipuri de personalitate sub forma unui hexagon în care fiecare punct de legătură dintre două laturi reprezintă un tip de personalitate, în următoarea ordine: realist, intelectual, artistic, social, întreprinzător și convențional.

Holland consideră că dacă o persoană nu are posibilitate de a-și desfășura activitatea conform personalității, alegerile sale trebuie să se îndrepte spre domeniile învecinate, ocupațiile indicate cel mai puțin aflându-se în colțul diametral opus al hexagonului.

De exemplu, dacă un individ are o personalitate de tip social se afirmă că: cu cât interesele sociale cresc, descresc interesele realiste. Realistul se află la polul opus socialului, iar prin desenarea diagonalelor care unesc toate celelalte interese cu cele sociale, se vede foarte clar această depărtare de interese a celor două tipuri de personalitate;

- ariile de interese mai apropiate socialului, ar putea constitui priorități de interese de gradul doi pentru individ (artistic și întreprinzător);
- ariile de interese mai îndepărtate (convențional și intelectual), sunt arii cu interese mai scăzute, iar realistul conține cele mai scăzute interese.

Holland afirmă că pentru orice tip de personalitate, ocupația care conține caracteristici similare tipului respectiv de personalitate îi oferă individului o satisfacție potențială. Astfel că, dacă luăm exemplul dat anterior, constatăm că o persoană care are interese sociale va fi satisfăcută într-o activitate care este saturată în factori sociali.

O metodă bună de predicție a succesului profesional este cea prin care se face o identificare obiectivă a trăsăturilor individului cu cerințele cerute pentru succes într-o profesie și, deci, o potrivire între individ-activitate. Holland sugerează că, cu cât ne crește interesul pentru anumite cerințe specifice, cu atât ne descrește interesul pentru lucrurile care ne displac, iar ocupațiile care conțin sau sunt strâns legate de preferințele noastre conduc la un succes mai mare decât acela care conține puține din preferințele noastre.

Surse bibliografice:

1. Asociația de Psihologie Industrială și Organizațională (2011). Psihologia Resurselor Umane. Vol. 9. Cluj-Napoca: Editura Comunicare.ro
2. Holland J. L. (1985). *The Self-Directed Search*. Odessa, Florida, Psychological Assesment Resources.

Întocmit de:

Expert sprijin psiho- social 2

Bălan Cristiana

Semnătura: _____

Data: 07.01.2022